

Staat hoeft ondanks schending luchtkwaliteit niets te doen

Afvalverwerking in Maassluis.
FOTO ANP XTRA

DEN HAAG

De rechtbank heeft geconstateerd dat Nederland niet op tijd voldeed aan de grenswaarden die zijn vastgelegd in de Europese richtlijn voor schone lucht. Toch staat het niet vast dat er schade is geleden.

MARCIA NIEUWENHUIS

De rechtbank in Den Haag heeft gisteren alle vorderingen van de belangenorganisatie Milieudefensie, afgewezen. De rechter oordeelde dat de Staat 'niet nu al' of 'op korte termijn' aan de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) moet voldoen. „Er is geen verdragsbepaling die de Staat daartoe verplicht”, zo staat te lezen in de uitspraak. Milieudefensie spande de zaak aan samen met de stichting Adem en 57 individuele eisers.

Het is opmerkelijk dat de Haagse rechter wél constateert dat de luchtkwaliteit in Nederland niet op tijd voldeed aan de grenswaarden die zijn vastgelegd in de Europese richtlijn voor luchtkwaliteit. Er zat te veel fijnstof in de lucht. „De Staat heeft deze verplichting geschonden”, beschrijft de Haagse rechtbank. „Het staat echter niet vast dat de individuele eisers en de personen voor wiens belang Milieudefensie opkomt hierdoor daadwerkelijk schade hebben geleden”, vervolgt de rechter de verklaring.

Campagneleider duurzame mobiliteit Milieudefensie Anne Knol:

„We zijn erg teleurgesteld met dit tussenvonnis van de rechter. Het is allang bewezen dat mensen ziek worden door de slechte luchtkwaliteit.” Zij benadrukt dat door vieze lucht elk jaar duizenden mensen overlijden en tienduizenden ernstig ziek worden. „De rechter bevestigt wel opnieuw dat de Europese luchtkwaliteitsnormen worden overschreden en dat dit negatief is voor de gezondheid.” Volgens de belangenorganisatie 'ligt het voor de hand' om in hoger beroep te gaan. „Dat moeten we verder bespreken met onze advocaat.”

Volgens Knol staat dit 'lijnrecht tegenover uitspraken van andere Europese rechters'. Ook de Leidse hoogleraar staats- en bestuursrecht Wim Voermans noemt de uitspraak 'een redelijk onverwachte ommekeer'. „In het kort geding ging de rechter nog wel uit van een overtreding van de Europese wetten door de Nederlandse overheid. Maar nu komt de bodemrechter tot een andere conclusie.”

Gevolgen

Van luchtvervuiling is bekend dat het kan leiden tot bronchitis, astma, hart- en vaatziekten en longkanker. Campagneleider Anne Knol van Milieudefensie: „In Nederland gaan we gemiddeld dertien maanden eerder dood door de hoeveelheid fijnstof en stikstofdioxide die we inademen.”

Milieudefensie eiste dat de rechter de staat opdraagt om de overtredingen binnen een half jaar een halt toe te roepen. De belangenorganisatie hoopte dat de rechter vervuilende kabinetsbesluiten, zoals de snelheidsverhoging naar 130 kilometer per uur, terug zou draaien. Knol: „Dit beleid laat zien dat de overheid lak heeft aan het recht op gezondheid.”

De uitspraak is een grote domper voor de belangenorganisatie, die het succes hoopte te kopiëren dat Urgenda in 2015 boekte in een rechtszaak tegen de staat. De Urgenda-zaak was volgens Voermans 'een onverwachte uitspraak van één lagere rechter in Den Haag die bijna met pensioen ging'. „Die uitspraak is in strijd met alle jurisprudentie die er voordien was”, legde hij eerder al uit. „We moeten nog afwachten of het Haagse Hof dat in het hoger beroep tegen de uitspraak van de Urgenda-zaak dat ook vindt.”